

LÆREPLAN

MED AFSÆT I DEN STYRKEDE PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Dagtilbuddets navn: Børneinstitutionen Artibus

Udfærdiget: Gennem perioden fra 1. juli 2018 og færdiggjort foråret 2021

INDHOLD

Indhold

LÆREPLAN	1
INDHOLD	2
INDLEDNING	4
VEJLEDNING OM OFFENTLIGGØRELSE	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
PÆDAGOGISK GRUNDLAG	4
ET PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ HELE DAGEN	4
BØRNESYN OG BØRNEPERSPEKTIVER	7
BØRNS LEG	9
DET BREDE DANNELES- OG LÆRINGSSYN	10
BØRN I UDSATTE POSITIONER OG ALLE BØRNS DELTAGELSE I BØRNEFÆLLESSKABER	12
FORÆLDRESAMARBEJDE	12
SAMMENHÆNGENDE OVERGANGE OG DET SIDSTE ÅR I BØRNEHAVEN	15
DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG OG SAMMENHÆNG TIL DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	17
ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	18
ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING	19
Pædagogiske mål for læreplanstemaet Alsidig personlig udvikling	19
Refleksion over sammenhæng til læringsmiljøet og det pædagogiske grundlag	19
Arbejdet med Alsidig personlig udvikling fremadrettet	20
SOCIAL UDVIKLING	20
Pædagogiske mål for læreplanstemaet alsidig personlig udvikling	20
Refleksion over sammenhæng til Artibus` læringsmiljø	20
Arbejdet med Social udvikling fremadrettet	22
KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESSKAB	22
Pædagogiske mål for læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab	22
Refleksion over sammenhæng til [institutionens navn] læringsmiljø	22
Arbejdet med Kultur, æstetik og fællesskab fremadrettet	23
KOMMUNIKATION OG SPROG	23
Pædagogiske mål for læreplanstemaet Kommunikation og sprog	24
Refleksion over sammenhæng til [institutionens navn] læringsmiljø	24
Arbejdet med Kommunikation og sprog fremadrettet	25
KROP, SANSER OG BEVÆGELSE	25
Pædagogiske mål for læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse	25
Refleksion over sammenhæng til [institutionens navn] læringsmiljø	25
Arbejdet med Krop, sanser og bevægelse fremadrettet	26
NATUR, UDELIV OG SCIENCE	26

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Natur, udeliv og science.....	26
Refleksion over sammenhæng til [institutionens navn] læringsmiljø.....	27
Arbejdet med Natur, udeliv og science fremadrettet.....	28
ØVRIGE ELEMENTER.....	28
DET FYSISKE, PSYKISKE OG ÆSTETISKE BØRNEMILJØ.....	28
Fysisk børnemiljø.....	28
Psykisk børnemiljø.....	29
Æstetisk børnemiljø.....	29
SAMSPIL OG RELATIONER.....	29
EVALUERING.....	30
INDDRAGELSE OG SAMARBEJDE.....	31
Inddragelse af forældrebestyrelsen.....	31
Inddragelse af lokalsamfundet.....	31
UDVIKLINGSPLANER.....	32

INDLEDNING

Med dagtilbudsaftalen (2018) er det fremlagt, at det i dagtilbudsloven skal tydeliggøres, hvilket pædagogisk fundament alle dagtilbud skal bygge på for at skabe en tryk og udviklende hverdag for alle børn i dagtilbud. Det handler om at skabe en fælles retning, sprog og forståelse gennem en ny ramme for den pædagogiske læreplan.

PÆDAGOGISK GRUNDLAG.

I Artibus har vi et fælles grundlag for det pædagogiske arbejde, vores pædagogik kalder vi; **Den kontekstuelle Læringsmodel.**

Vi tilskriver os det humanistiske livssyn der foreskriver at ; *"Mennesket vil altid være arbejdsomt og vil søg det gode. "*

For os betyder det at vi altid skal se barnet i en kontekst. Er der aktuelle vilkår der påvirker barnet. Vi skal altid tænke at barnet helst vil have at alting skal gå godt, og vi skal tænke at barnet søger at gøre det gode. Nogle gange kan det bare være svært, og derfor skal pædagogerne søge at finde den hjælp som barnet har brug for, for at kunne komme videre i sin udvikling.

I forholde til "Læringsmodel" : sigter det, både til at barnet er i en konstant læringsproces, men også at vi som pædagoger skal søge at videns dele og finde, finde fælles sparring, søge og give feedback, og derved lærer af hinanden.

Forældrebestyrelsen ved Artibus har udarbejdet **"De pædagogiske principper"**;

ET PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ HELE DAGEN

Hvordan kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at organisere det pædagogiske læringsmiljø på?

Hvordan matcher vores faglige kompetencer vores mål om at skabe et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø?

Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen er kendetegnet af at alle de voksne i alle situationer, ser barnet i en læringsproces En læringsproces i fællesskabet og i sin egen udvikling. Derfor må den voksne ; først og fremmest lytte til barnet, støtte, guide og udfordre barnet i dets bestræbelser med at mestre den aktuelle situation.

I hverdagens rutiner er barnet også i en lærerproces. Her skeler man til de metoder der anvendes af den voksne.

Kontakten til barnet, når der skiftes ble. Kontakten og vejledningen til barnet i overgange fra en aktivitet til en anden, når der vaskes hænder, skiftes tøj.

Måltidet er en særlig situation. Både før måltidet, under måltidet og efter måltidet er situationer hvor det er vigtigt at det pædagogiske læringsmiljø er udformet så børnene opnår glæden ved fællesskabet, glæden ved maden og lærer de forskellige faser i måltidet så barnet kan udvikle sin selvstændighed. Fx lærer at hælde vand op i kop, lære selv at tage mad fra et fad, give fadet videre. Dække bord og rydde op efter sig selv og efter andre.

Indretning af børnenes rum er en meget vigtig del af det pædagogiske læringsmiljø. Stuerne skal indrettes efter "Rum til Leg og Læring", dvs. at der skal indrettes legezone, hvor det er tydeligt hvilken leg eller aktivitet zonen indbyder til. Der skal være tilgængelige materialer i zonen og være nemt for børnene at rydde på plads. Der skal være indrettede zoner nok til alle børn fra stuen. Legezonernes indhold skal afspejle den aktuelle børnegruppe, alder og interesser. Rummets indretning skal kunne tilbyde barnet selvvalgte aktiviteter, så barnet kan finde udviklende aktiviteter på de tidspunkter hvor der ikke laves voksen styrede fælles aktiviteter.

Vi veksler mellem sommerindretning og vinterindretning. Alle stuerne har udgang til den store legeplads og om sommeren ligger en stor måtte foran døren og arealet her, er bergnet til at gå ud og ind på. Om vinteren udnyttes denne plads til et legeareal, da der er meget lys her.

Arbejde i små grupper. Begge afdelinger arbejder både med fællesskabet for stuen og med opdeling i små grupper. **I vuggestuen** er det små grupper inden for egen stue: Hver voksen har et antal børn og skal lave plan for hvad den gruppe af børn kan have behov for at udvikle. At arbejde i små gruppe foregår hver dag.

I børnehaven: barnet tilhører en stue med børn 3-6 år og indgår i det fællesskab. Der deles op i mindre hold i dele af dagen. Derudover tilhører barnet en aldersopdelt gruppe på tværs af børnehaven. De største børn : Stjernegruppen kører tre dage om ugen og har det store fællesrum til rådighed. De øvrige børns grupper kører i to dage om ugen og har hvert sit gruppe lokale. Alle grupper bliver i deres grupper og spiser frokost. Denne opdeling betyder at aktiviteterne er målrettet aldersgruppen. Det styrker venskaber på tværs, giver bedre mulighed for at udfordre det enkelte barns formåen og styrker samarbejdet i hele afdelingen. Børnene lærer at indgå i forskellige ikke selvvalgte grupperinger og at samarbejde med andre voksne.

Vi laver dialoger med både børnene og deres forældre, der skal sætte fokus på børnenes oplevelser af at befinde sig på deres stue, og i deres gruppe. Der er mange tilkendegivelser af at børnene får meget ud af at arbejde i grupper. Dette gælder for begge afdelinger.

Når vi organiserer små grupper: Vi i vuggestuen planlægger man de pædagogiske aktiviteter på stuemøderne, så det er pædagoger der beslutter indhold og pædagogiske metoder. De små grupper revideres i forhold til den aktuelle børnegruppe og deres behov, sat sammen med de voksnes kompetencer. For børnehaven skal der mindst være en uddannet pædagog i hver gruppe. I gruppen for de mindste, prioriteres det at lave meget sprogstimulerende arbejde.

Vi har gennem vores arbejde stillet spørgsmål til det store antal børn som skal være på hver stue. Især i børnehaven er det svært for børnene at få nok plads. Det skaber uro og det kræver en stor indsats for både børn og voksne at være så mange børn i hver stue. Derfor har vi søgt om at få vores operative kapacitet sat ned. Det gennemføres i 2021 og slår helt igennem i børnehaven i foråret 2023.

BØRNESYN OG BØRNEPERSPEKTIVER

Børnesynet i danske dagtilbud tager udgangspunkt i, at det at være barn har værdi i sig selv. Pædagogiske læringsmiljøer skal derfor inddrage børneperspektiver, uanset om der er tale om hverdagsituationer, børneinitierede aktiviteter eller voksenplanlagte forløb.

Hvornår har vi senest brugt børnenes perspektiver som grundlag for at udvikle det pædagogiske læringsmiljø?

- Hvilke nye indsigter nåede vi frem til?
- Hvad ændrede vi som resultat af vores indsigter?

Det er vigtigt at ethvert barn mødes med et smil og et godmorgen-hver dag.

Vores humanistiske livssyn afspejles i vores barnesyn. Vi skal alle tage udgangspunkt i et grundlæggende perspektiv som vi skal have med os i vores syn på barnet : at ethvert barn gerne vil have alting til at gå godt. Nogle børn, eller barnet har, i bestemte sammenhæng, ikke lært hvordan man bedst kan gøre dette. Eller barnet har fået en påvirkning som gør det svært. Det er de voksnes ansvar at barnet har en god trivsel og at barnet føles sig set og hørt. Vi finder faglige løsninger på alle problemstillinger omkring et barn. Det er de medarbejdere der har de faglige kompetencer, der beslutter hvilke tiltag der skal gøres.

Når der planlægges aktiviteter for børnene skal der veksles mellem at lave aktiviteter hvor "den voksne går forrest ", dvs at den voksne har ting som de gerne vil vise og lære børnene noget om. Eller om " den voksne går ved siden af barnet ", dvs at den voksne og barnet i samspil udvikler legen eller aktiviteten, og den voksne støtter barnets nysgerrighed og interesse. Eller om " den voksne" går bagved barnet, dvs at man lader barnet finde på og udvikle legen eller aktiviteten ved på egen hånd at eksperimentere. Den voksne nøjes med at kigge på, måske hjælpe med materialer eller det sociale samspil mellem børnene. Denne måde at overveje den voksnes rolle kan snildt flettes sammen, også når der arbejdes i de forskellige lærerplans temaer.

Når børnene er store nok til at bidrage med, hvad de har lyst til, kan der arbejdes med demokratiske processer hvor de voksne skaber plads til at børnene kan sætte ord på de ting de holder af, og så følges op af at man følger fællesskabet. Eller det enkelte barn får valgmuligheder i aktiviteterne.

Vi lærer børnene at bruge deres indflydelse i legen med andre børn, og også at respektere de demokratiske processer mellem børnene. Vi lærer dem at finde glæden ved at give og få, og være fleksible.

For at man kan give alle børn lige ret til deltagelse, må vi behandle dem ud fra deres forskellighed og anerkende hvert barn i dets udtryk.

Hvis barnet fx gør noget vi voksne kalder uhensigtsmæssig; skubber et andet barn eller andet, så er det fordi barnet ikke har lært hvad man ellers kan gøre i situationen. Det er de voksnes ansvar at støtte barnets udvikling gennem alle de aktiviteter, leg og rutiner der tilsammen udgør hele dagen

Når vi arbejder i mindre grupper skaber vi bedre forudsætninger for at alle børn bliver set og inddraget i dagens aktiviteter og leg.

Vi arbejder med en vis systematik omkring børnenes inddragelse i de daglige praktiske opgaver, så vi når omkring alle børn, på skift. Barnet mærker at det bidrager og at barnet er en vigtig del af fællesskabet.

På stuemøder samler stuenes medarbejdere udsagn eller reaktioner fra børnene der giver et billede på børnenes ønsker eller feedback. De voksne er børnenes "advokater" og skal altid forsøge at give plads til barnets udtalelser og ønsker. Ikke alt kan lade sig gøre, men gennem

en dialog skal der ofte skabes ideer ud fra børnenes drømme og ønsker. Selv helt små børn kan godt fortælle hvad de rigtig godt kan lide. Nogle gange kan det gøres gennem simple valg. Vi sætter krav til børnenes nærmeste udviklingszone, for at udfordre barnet og støtte til i udvikling. Det er i samspil den voksne mærker hvor store forventningerne skal være og der skal være en vis fornemmelse af kontekst for barnet og den aktuelle dagsform. Måske havde man lige forberedt noget, men der er stødt noget til og nu er der brug for noget andet, noget der bidrager bedre til barnets ; Trivsel, Læring, udvikling og Dannelse.

For et stykke tid siden flyttede vi rundt på nogle borde og der kom til at stå et par borde ude i garderobearealet. Det lavede børnene om til en leg mellem to skibe. Børnene fik lov til at beholde deres "skibe" et par uger, indtil legen strandede ud.

Der er i medarbejderkredsen aftalt at der skal laves flere børneinterview med bestemte temaer. Fx om hvor børnene bedst kan lide at lege, hvor de finder ro og hvad de kunne ønske sig. Der er også talt om at få børnene til at tage foto af deres "ynglings steder" og stille spørgsmål til barnet om det de har fotograferet. Materiale skal bruges til refleksion for afdelingens pædagoger.

BØRNS LEG

Leg har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Leg er grundlæggende for barnets udvikling og understøtter bl.a. fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet.

Hvordan giver vores pædagogiske læringsmiljø børnene mulighed for at bruge deres fantasi og lege?

Hvad gør vi for at arbejde med børnenes forskellige roller og positioner i legen?

Hvordan arbejder vi med at understøtte, at alle børn har mulighed for at være med i legen?

- Er der børn, som vi oplever, står uden for legen, og hvad gør vi ved det?

Vores samlede refleksioner over børns leg: Legen er der hvor barnet gennemarbejder deres indtryk, for dagen eller i deres liv. Børn øver sig i leg på deres sociale kompetencer. Børn erfarer sig selv gennem leg, de drager deres egne erfaringer og prøver der ideer og fantasi af. I legen afprøver barnet deres følelsesmæssige udtryk og stemninger. I legen udvikler og udforsker barnet deres fysiske formåen.

De voksne skal lave rammerne så der bliver skabt mulighed for at børnene kan lege. Dette gøres bl.a. ved at indrette rummene i legezoner. Men også ved at følge børnenes spor og interesser. De voksne skal støtte op om børnenes ønsker og også tilføre nye ideer til hvor og hvordan børnene kan lege.

Vi har ikke et begreb der hedder "fri leg". Vi skaber rammer til børnenes leg, og de voksne skal være klar til om nødvendigt at støtte op og evt. tilføre nye perspektiver, hvis legen bliver for svær for nogle af børnene. Det er igen en balance, da børn også skal prøve sig selv af og lære af de små konflikter der opstår. Konflikter kan være gode erfaringer for barnet. De voksne må helst se an på afstand, og holde øje med om børnene selv løser en konflikt eller om der er brug for at den voksne hjælper børnene og giver dem redskaber til at finde løsninger. Måles bør altid være at barnet på sigt selv løser konflikter.

De voksne hjælper legen ved at hjælpe børnene med at forhandle børnenes roller på plads, så der ikke er børn der sidder fast roller som de ikke har det godt med.

Den måde vi indretter både de indendørs rum og legepladsen, påvirker børnenes muligheder for at bruge deres fantasi i en leg. Er der tæpper til rådighed for at de kan bygge en hule? må man bruge inventar på anderledes måder, fx sætte alle skamler op i rækker til et "Tog".

Vi anderkender børnenes ret til at "lukke deres leg" hvis de har en rigtig god leg og ikke har lyst til at have flere med. Bortset fra i ydertimerne hvor det er mere naturligt at man "tager alle med".

Hovedformålet er at ingen børn skal stå alene, mens alle andre har nogen at lege med.

Vi arbejder altid med at alle børn skal have adgang til flere fællesskaber, og derfor have flere muligheder for at finde nogen at lege med. Det er de voksnes ansvar at hjælpe til, at alle børn har nogen at lege med.

DET BREDE DANNELESSES- OG LÆRINGSSYN

Legen og den legende tilgang til læring, barnets interesser, undren og nysgerrighed samt det pædagogiske personales viden om at fremme læring og udvikling er udgangspunktet for de læringsprocesser, barnet indgår i.

Hvordan tilrettelægger vi det pædagogiske læringsmiljø, så det både støtter børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring?

- Hvordan kan vi følge og støtte barnets undren og nysgerrighed?
- Hvordan udfordrer og støtter vi børnene i at få nye ideer og erfaringer med vedholdenhed og gåpåmod?

Oplever vi, at det er alle børn, der viser deres undren og nysgerrighed ved fx at stille spørgsmål e.l.?

- Hvad tænker vi om, og hvad gør vi for, de børn, der sjældent giver udtryk for deres undren og nysgerrighed?

Hvordan arbejder vi med at følge op på, om vi lykkes med det pædagogiske læringsmiljø i forhold til, hvad børnene får ud af det?

- Hvordan sikrer vi, at vi kommer hele vejen rundt i forhold til de seks læreplanstemaer?
-

Strukturen og indretningen i Artibus, understøtter vores syn på læring og dannelse.

Den måde barnet modtages på om morgenen, viser barnet at det er velkommen. Ved at være nærværende og tydelig i vores kommunikation, viser børnene at vi vil dem noget, at de er vigtige for fællesskabet. At arbejde i en tydelig struktur giver børnene tryghed og skaber gode forudsætninger for at der skabes mest mulige læringssituationer. At have en tydelig struktur i hverdagen, skaber desuden de bedste betingelser for at inddrage børnenes initiativer. Når der er en plan, kan man ændre planen og bevare overblikket. **Det anser vi for gode redskaber i en hverdag der er bygget på kollegialt samarbejde.**

Vi holder pædagogmøder, i hver afdeling. Her finder pædagogerne fælles sparring

gennem afdelingen og her findes vi fælles refleksion på vores hverdag. En fælles definering af hvordan vi holder fokus på det brede læringssyn og hvilke pædagogiske metoder medarbejderne vil bruge så barnet får størst mulig; Trivsel- Læring, Udvikling og Dannelse gennem deres dag i vuggestuen og børnehaven.

Børn udvikler deres dannelse gennem interaktion med andre; børn og voksne.

Ved at give barnet støtte, men også plads til egne erfaringer, udvikler barnet sin identitet og dannelse. Ved kun at rettesætte barnet og stramme mulighederne ind, får vi kun et barn der bliver usikker på sig selv.

Hvert barn bliver kompetencevurderet 1 gang om året.

Ud fra de vurderinger tilrettelægger det medarbejderne de aktiviteter der understøtter de behov der opstår. Der kan desuden trækkes data ud om børnenes kompetencer i sættes i filtre efter alder og køn. Derefter vurdere den enkelte stue, hvilke aktiviteter der kunne være brugbare til børnegruppen.

Vi arbejder både med plan for at alle børn kan udtrykke deres nysgerrighed, gennem samlinger, samtaler under måltidet og gennem børne interview. Men også ved at være nærværende og lytte til barnet i dialoger hvor der gives plads til at barnet kan udtrykke sig.

Vi planlægger årshjulet for Artibus, så vi deler året ind i de forskellige lærerplanstemaer. Det betyder ikke at vi kun skal arbejde med de temaer i den periode, men at det er i de perioder at vi har aftalt at pædagogerne skal dokumentere deres arbejde i netop de lærerplanstemaer. Normalt set vi der arbejdes med de fleste temaer; dagligt eller ugentligt.

Gennem en dannelse lærer det enkelte barn hvordan verden ser ud og hvordan man kan begå sig i verden.

At arbejde med dannelse og børneperspektivet, betyder for os, at vi er opmærksomme på at et barn får størst glæde og størst udvikling ved at danne sig erfaringer. Vi skal som voksne støtte og bremse hvis det er ved at gå galt, og vise vejen / være rollemodeller.

At arbejde med eventyr er en meget brugt metode til at arbejde med dannelse. Der er mange eksempler på ; det gode, det onde,

hjælperen, den lasede kan vise sig at være den klogeste. Den største bralderhoved står tit med ingenting. Den flittige får den største belønning. Barnet lærer om samfundets normer og sociale spilleregler. Også gennem oplæsning af bøger, lærer man børnene om samfundets normer. Samt historiefortællinger, hvor børnene er medskabere og bidrager til nye veje for historien.

Legen er en vigtig faktor for børns

dannelse. Vi taler om at vi af og til guider børnene i deres egne rollelege så vi tilføjer flere perspektiver (hvis legen ikke er så konstruktiv for alle de deltagende børn)

De voksne skal organisere rammerne for børnenes leg så børnene lærer at spille hinanden gode og så det enkelte barn erkender at det godt når der er balance i fællesskabet. (at alle deltagere har en plads og bidrager)

BØRN I UDSATTE POSITIONER OG ALLE BØRNS DELTAGELSE I BØRNEFÆLLESSKABER

Gode pædagogiske læringsmiljøer har særligt stor betydning for børn i udsatte positioner. Det pædagogiske personale har et ansvar for at støtte børn med forskellige udfordringer og sikre, at alle deltager i fællesskabet.

Hvilken pædagogisk tilgang arbejder vi ud fra for at sikre, at alle børn oplever, at de er en del af et børnefællesskab?

- Hvordan er der forskel på vores praksis i forhold til forskellige aldersgrupper?

Hvordan vurderer vi alle børnenes muligheder for at udvikle sig og få nye relationer?

- Er der noget, vi kan gøre anderledes for at give nogle børn bedre muligheder for at opbygge og have gode relationer?

I hvilket omfang har vi faglige dialoger om, hvordan vi kan understøtte, at børn i udsatte positioner trives og ses i det pædagogiske læringsmiljø?

- Er det tilstrækkeligt?
- Hvordan sikrer vi, at vi også har blik for og inddrager de børn, der fx ikke selv henvender sig og ikke deltager aktivt i lege og aktiviteter?

I Artibus arbejder vi ud fra at det er de voksnes ansvar at alle børn har adgang til og glæde af fællesskabet. Det er de voksnes ansvar at hver barn har mindst 2-3 gode venner samt kan deltage i pædagogisk lærings situationer der passer til barnets udviklingstrin. De voksne skal udforme deltagelsesmuligheder for hvert barn, og både støtte og udfordre barnet i dette.

I Artibus arbejder vi med forskelligheder som en metode til at forstå sig selv og hinanden og accepterer de øvrige børns deltagelse i fællesskabet. Det gør vi fx gennem vores arbejde med kunst. Alle mennesker tegner og maler forskelligt. Vi lærer børnene at være nysgerrige på hinandens kunst og anerkende sin egen.

I Artibus arbejder vi med "Fri for Mobberi" . I vuggestuen er det fx gennem dans og glæde ved hinanden og læren om at sætte sine egne grænser. I børnehaven taler vi desuden med børnene ud fra "samtaletkort" hvor børnene bidrager til hvordan vi kan passe på og selv og hinanden. I efteråret 2018 har nogle pædagoger været på kursus , alle pædagoger på et aftens-møde-oplæg og vi har haft supervision fra Mary-fonden

Vi arbejder både med selvvalgte og ikke selvvalgte samarbejds makker for barnet / gå på tur makker. Herved lærer vi børnene at acceptere hinanden.

Vi arbejder med at "sætte børn sammen " i fredede legesituationer for at hjælpe børnene med at finde nye relationer. Det støtter desuden de børn der er i den udsat position.

Det er vigtigt at arbejde med barnets kompetencer og ressourcer. Det er den voksnes opgave at vise de øvrige disse ressourcer og at sætte dem i spil, med det formål at danne relationer.

Vi laver matrix på børnene. Her screener vi børnenes indbyrdes venskaber. Så vi sikre at alle børn har forskellige fællesskaber.

FORÆLDRESAMARBEJDE

Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Samarbejdet skal bidrage til, at barnet får en god og tryk opvækst.

Hvordan samarbejder og kommunikerer vi i det daglige med forældrene om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

- Hvilke rammer og regler har vi for forældresamarbejde?
- Det gælder både de overordnede rammer og den konkrete håndtering i hverdagen. Er det fx o.k. at afbryde en aktivitet med børnene, hvis en forælder har brug en snak?

Hvordan oplever vi samarbejdet med forældrene i forhold til at rådgive og vejlede dem om deres barns trivsel, udvikling, læring og dannelse?

Hvordan arbejder vi med at møde forældrene forskelligt og tilpasse samarbejdet ud fra deres behov?

Hvad ved vi om, hvordan forældrene oplever vores samarbejde, rådgivning og vejledning?

- Inddrager vi synspunkter og viden fra forældrene?

I Artibus har vi den antagelse at alle mennesker må være som de er; derfor møder vi forældrene med en åbenhed og er lyttende over for forældrenes forskellige ønsker og behov.

Vi møder alle med en venlighed og åben imødekomende adfærd.

Vi vil være tydelige med hvad vi som fagpersoner står for og hvordan vores kultur er formet, og hvad vi kan byde ind med i samarbejdet, og også hvad vi evt. ikke kan imødekomme.

Vi vil gerne være vejledende og rådgivende over for forældrene, i forhold til barnets læring, udvikling, trivsel og dannelse. Det gør vi på aftalte møder. Både forældre og pædagoger kan bede om en samtale efter behov.

Vi anser barnets tilknytning til sin familie som det vigtigste i barnets liv.

Vi oplever at vi har et positivt og konstruktivt samarbejde med forældrene.

Vi vægter de gode relations dannelser, og et konfliktuelt samarbejde, forstået på den måde at vi anerkender andres holdninger, og i et konstruktivt møde, inddrage dette i en faglig refleksion over det professionelle arbejde.

Vi arbejder i et felt hvor vi gerne ville have de fornødne resurser til et mere omfangsrigt samarbejde med forældrene.

Et samarbejde med forældre til børn i Artibus, starter inden barnets opstart i vuggestuen, eller børnehaven.

Vi inviterer forældrene til en opstartssamtale, hvor der lægges vægt på kendskabet til barnet og dets vaner og familien som helhed. Vi har en fast spørgeguide, og vi søger at etablere en god relation mellem familie og indkøringspersonen.

Efter ca. 3 mdr. efter opstart, holdes en samtale mellem indkører-pædagogen og forældrene. Her lægges vægt på forældrenes oplevelser og evt. spørgsmål, og på barnets trivsel i fællesskabet.

1 gang om året indkalder pædagogen til en dialog med forældrene; om barnets trivsel og udvikling, ud fra en kompetencevurdering som både pædagogerne og forældrene har lavet forinden. I denne samtale aftaler vi hvad pædagogerne, og hvad forældrene skal arbejde med fremadrettet.

Forældremøder:

Vi holder et fyraftensmøde, medio september for de kommende "Stjernegruppe" (den ældste årgang i børnehaven). Her inviterer vi skolen med, og vi holder fokus på hvad børn generelt skal have lært inden de starter i skolen og hvordan vi som pædagoger og som forældre kan hjælpe og udfordre barnet til deres udvikling som kommende skolebarn. Her sigtes der både til læring, sociale kompetencer, trivsel og dannelse med særlig opmærksomhed på at være en del af fællesskabet.

I efteråret holder vi et stort forældremøde for alle forældre i Artibus. Her er der valg til forældrebestyrelsen, og vi holder oplæg eller debatter om centrale emner for samarbejdet mellem forældre og det pædagogiske personale.

I foråret afholder vi forældremøder i hver afdeling. Her er der evt. fælles info men ellers mest fokus på stueforældremøder, hvor man går i dybden med hverdagen på stuen og stuens generelle udvikling og evt. udfordringer.

SAMMENHÆNGENDE OVERGANGE OG DET SIDSTE ÅR I BØRNEHAVEN

Barnet oplever mange overgange i sine første leveår. Både de store overgange, når det begynder i dagtilbud og senere i skole, og de mindre, daglige overgange, når barnet fx bliver afleveret om morgenen eller går fra én aktivitet til en anden. I alle typer af overgange er det vigtigt, at pædagogisk personale og forældre samarbejder om at skabe en oplevelse af sammenhæng, tryghed og trivsel hos barnet.

Hvordan arbejder vi ud fra læreplanen for at skabe sammenhæng for børn og forældre i overgangen fra hjem til vuggestue eller børnehave, og fra børnehave til skole ?

Hvordan arbejder vi med en tryk overgang til det næste tilbud?

- Fx aktiviteter som at besøge det nye sted, tæt dialog med fagprofessionelle fra andre tilbud, arbejde med overgangsobjekter o.l.

Hvad ved vi om dagplejerens/sundhedsplejerskens/ pædagogens/lærerens faglighed og daglige praksis?

- Hvordan kan vi blive klogere på det, og hvordan kan den viden bidrage til at skabe sammenhæng?

Inden barnet starter i vuggestuen eller børnehaven, invitere vi begge forældre til en opstartssamtale. Samtalen forgår i Mødelokalet. Det er pædagog fra stuen der holder samtalen. Hvis en pædagogmedhjælper skal være barnets indkører skal denne også deltage i samtalen. Her stilles der spørgsmål til forældrene om barnet, ud fra en fast spørgeguide. Og der afdækkes forhold omkring barnet. Her er også mulighed for at tale om evt. sårbare problemstillinger, som kan være yderst vigtige for at varetage omsorgen for det kommende barn og familie.

Vi har indført et begreb: en mindfull hverdag. Det betyder at de voksne skal have fokus på alle overgange gennem barnets dag, og gennem faglig evaluering, søge at finde veje så overgangene bliver så behagelige som muligt. Hvordan samler man børnene bedst mulig, så det enkelte barn oplever en rolig overgang. Hvordan forbereder man børnene på det næste, og hvordan går man fra det ene til det næste. Især i situationerne hvor der skal tages overtøj på eller af, er det særlig vigtigt at overveje og planlægge hvordan der gøres så de gøres i så rolig atmosfære som muligt. Vores hus er særlig dårligt indrettet, men en lang fælles garderobe til hver afdeling. Det giver særlige udfordringer til planlægning af garderobetid.

Hvis et barn skal overføres til et andet dagtilbud, laver pædagogen fra barnets stue, en kompetencevurdering og efterfølgende dialog med forældrene. Her aftales hvis der er behov for også en mundtlig samtale med det næste dagtilbud.

En særlig del af vores børnehave består af, at den sidste hele årgang, de der skal start, i skolen efter næste sommer samles i : Stjernegruppen. (hvis er barn fra årgangen efter bliver meldt ind i skole, medtager vi barnet fra 1. december eller efter en faglig vurdering) Stjernegruppen samles tre dage om ugen (formiddag incl. Frokost)Stjernegruppen starter hvert år d.1. september og kører juni måned ud. De sidste par måneder flytter Stjernegruppen, permanent ind i fællesrummet med sit eget voksne team, en fra hver stue, og bliver "den 4. stue" i afdelingen. Børnene er selv med til at indrette fællesrummet som en stue. Det er de altid meget stolte af, og tager straks ejerskab af rummet.

I hele stjernegruppe-forløbet laver børnene særlige skoleforberedende arbejde. De lærer at arbejde selvstændigt. At samarbejde med; ikke selvvalgte andre børn også med selvvalgte. De laver særlige udflugter for store børn. De laver selvstændige små opgaver og sætter dem i egne mapper. De lærer at skrive deres egne navne og der gives plads til de der gerne vil lave mere med bogstaver. De får forventninger til deres sociale samspil med de andre børn og voksne og de får særlige tilladelser i hverdagen.

Stjernebørnene laver engelsk på lidt højere niveau end de andre stuer.

Stjernebørnene er dem der går "Lucia-optog" til julefesten og de afslutter deres tid i gruppen med en overnatning i fællesrummet.

Vi oplever at børnene gennem denne gruppe udvikler sig både selvstændigt og i særdeleshed i deres sociale udvikling.

Inden 1. november skal de voksne fra gruppen have en vurdering om skoleparathed, inden forældrene indskriver barnet i skole. Og der skal have vært en dialog med forældrene, hvor der tages stilling til evt. skoleudsættelse. Samarbejdet med forældrene gøres med stuens pædagoger.

Inden 1. april laver stuens pædagoger en "overgangsbeskrivelse" i systemet Hjernen og Hjertet. Den indgår, sammen med den sidste kompetencevurdering, i materiale til den kommende skole. Hvis der vurderes at det vil være godt for barnets opstart i skolen at der laves en samtale mellem forældre, børnehave og skole, skal pædagogen fra stuen sørge for at sætte mødet i stand, med forældrenes godkendelse.

Vi har et godt samarbejde med de nærliggende skoler. Vi tager Stjernegruppen på besøg på diverse skoler, og vi arbejder på at få fælles forældremøder med Stjernegruppens forældre og lærer og pædagoger fra Maglegårdsskolen.

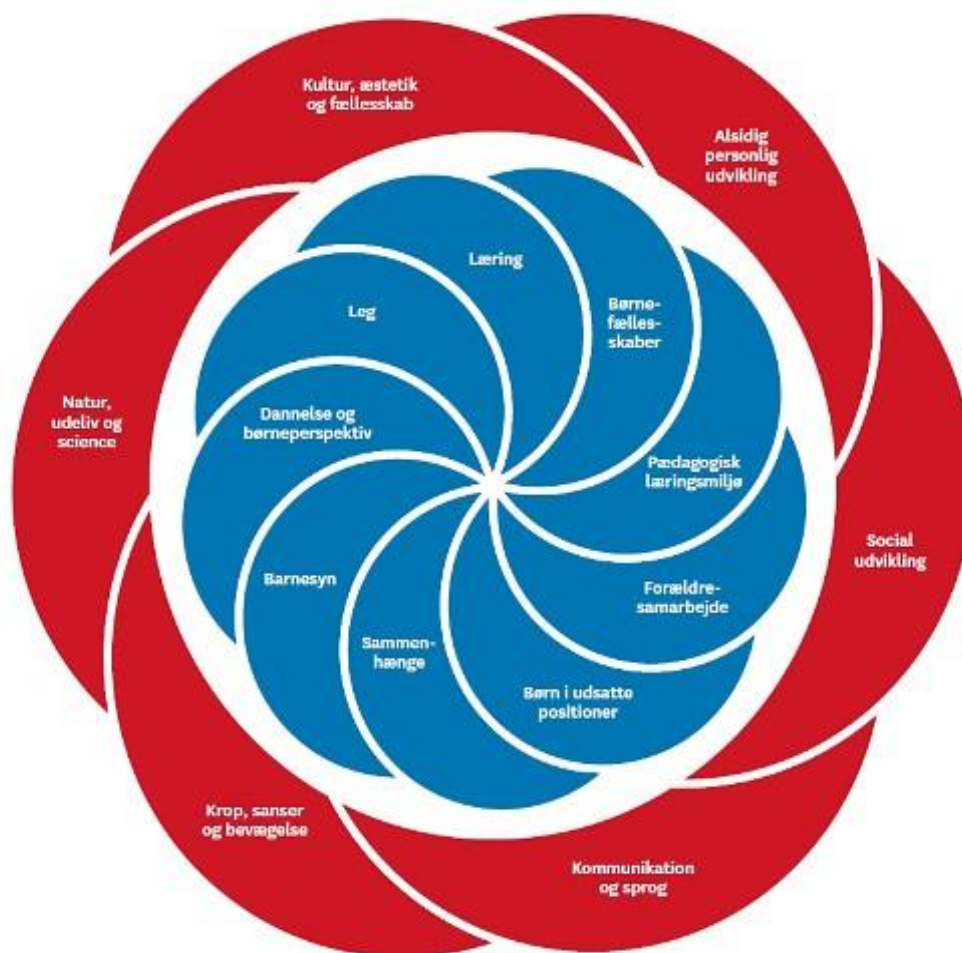
Vi har et fælles afsæt i "Fri For Mobberi" .

I det formelle tværgående samarbejde i Gentofte Kommune, har vi et samarbejde med sundhedsplejerske, psykologer og "Børn og Familie " fra Gentofte Kommune.

DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG OG SAMMENHÆNG TIL DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

Den styrkede pædagogiske læreplan Det fælles pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af seks læreplanstemaer. Der er fastsat en indholdsbeskrivelse for hvert læreplanstema, som beskriver de overordnede elementer, som ligger i det enkelte læreplanstema. [Læs indholdsbeskrivelsen](#).

Herudover er der fastsat to pædagogiske mål for hvert læreplanstema. De to pædagogiske mål udtrykker sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Et læreplanstema skal altid ses i sammenhæng med det pædagogiske grundlag og de øvrige læreplanstemaer i den pædagogiske læreplan og det besluttet lokalt, hvordan de overordnede elementer konkret omsættes organisatorisk og pædagogisk i det pædagogiske læringsmiljø i hverdagen.

ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse. Under hvert læreplanstema skal I derfor forholde jer til, hvordan I hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING
- SOCIAL UDVIKLING
- KOMMUNIKATION OG SPROG
- KROP, SANSER OG BEVÆGELSE
- NATUR, UDELIV OG SCIENCE
- KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESSKAB

ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Refleksion over sammenhæng til læringsmiljøet og det pædagogiske grundlag

Med afsæt i vores forståelse af at vores dagtilbud som et læringsmiljø gennem hele dagen, spiller indretning både ude og inde, og organisering af hverdagen en væsentlig rolle. Gennem den pædagogiske praksis og gennem de metoder det pædagogiske personale anvender i sin kontakt til barnet, må vi se barnet i en konstant læring gennem hele dagen; i at mestre hverdagen og udvikle sig gennem de udfordringer det oplever, gennem de planlagte og ikke planlagte aktiviteter. Og ikke mindst bidrager legen til barnets personlige udvikling da det er her barnet afprøver sin egen formåen, afprøver sin evne til at samarbejde med de øvrige børn og afprøver på egen hånd, at tro på sine ideer, både til at bidrage til fællesskabet men også til at omsætte sine egne ideer til at konstruere med forskellige materialer og med situationer.

At arbejde med kunst er en metode der udvikler barnets evne til udforske sin og erfarer sin egen formåen. Vi støtter barnet i at vælge farver, motiver og komposition i deres udfoldelser. Og vi udfordre barnet i at prøve nye metoder i deres kreationer. Vi arbejder meget med at anderkende barnets glæde ved at udtrykke sig og ved deres valg af farver m.v. Vi udfordre det helt lille barn til at deltage, og arbejde med farver og former. Vi skal være opmærksomme på at barnet skal have hjælp til mange ting i processen, men også at de skal have muligheden for at vælge og for at påvirke det billede eller kreation de laver, så barnet mærker at det er dem der udtrykker sig. Når vi arbejder med kunsten, arbejder vi også med barnets evne til at indgå i fællesskabet. Enten ved at være fælles om de temaer der arbejdes med, men også ved at lave fælles malerier. Her udtrykker børnene sig i fællesskabet og det kræver at barnet både har tillid til sig selv og det de øvrige børn.

Vi udvikler barnets personlighed når vi respekterer at nogle børn har brug for at iagttage en aktivitet inden de er parat til at indgå i den. Det gælder både de voksenstyret og børnenes egne aktiviteter.

For at understøtte børnenes alsidige personlige udvikling på i Artibus, tilrettelægger vi legezoner og aktiviteter, ud fra børnegruppen. Der skal være mulighed for at børnene kan lege få adgang og med bedstevennen, men der skal også være mulighed for at børnene kan lege på tværs af køn og alder.

Et eksempel på en aktivitet der er særligt velegnet til at udfordre barnets alsidige personlige udvikling er fx spil. Her kan den voksne deltage meget eller lidt an på de deltagende børns nærmeste udviklingszone. Denne aktivitet giver især mulighed for at børnene deltager på tværs af køn og alder. Her gives mulighed for at nogle børn observerer inden de vil deltage, andre på hold med den voksne eller en kammerat, nogle deltager selvstændigt. I spil trænes bl.a. vedholdenhed-idet barnet trænes i at gennemføre spillet. Der trænes i at sige til og fra, samt udvikle forståelse for andres adfærd og meninger, når børnene fx skal blive enige om regler og hvordan disse følges. Gennem den voksne og kammeraters spejling trænes i udtrykke sig fx at tabe og vinde på en ordentlig måde.

Personlig udvikling gennem rutiner:

Ved at dække bord, enten sammen med en voksen eller med en kammerat, oplever barnet sig som en værdifuld deltager i gruppen, samt en medskaber at det sociale sammenspil på stuen. Barnet øver sig også i koncentration, ved at kunne blive ved aktiviteten selv om der foregår andre ting i lokalet.

Ved at smøre brød og dele ud til samling, udvikler evnen til empati og respekt for andre børn.

Ved at deltage i samling på stuen og fortælle personlige ting til de andre børn, udvikler barnet sin selvstændighed og mod til at stå frem og at deltage i samvær.

Arbejdet med Alsidig personlig udvikling fremadrettet

Hvilke tegn/pejlemærker ønsker vi at se?

Vi ønsker at se tegn på læring ved at barnet udtrykker glæde og viser engagement ved at indgå i både i vokseninitierede og børneinitierede aktiviteter og lege. Hvis det er svært for at barn at indgå i dette bør der evalueres på hvilke udfordringer barnet evt har og skal støttes i eller om den anvendte metode evt. bør ændres.

Vi ser og oplever børnenes nysgerrighed og anderkendelse både over for deres egne og de andre børns kreationer.

Vi ser børn der kan finde glæder ved at spille spil med andre hvor der både er tabere og vindere af spillet, men at der vises glæde at deltage.

SOCIAL UDVIKLING

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed. Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet alsidig personlig udvikling

De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Refleksion over sammenhæng til Artibus` s læringsmiljø

Nedenfor skal I beskrive, hvordan jeres pædagogiske læringsmiljø understøtter børnenes sociale udvikling, herunder deres empati, deltagelseskompetence og medbestemmelse via både børneinitierede og vokseninitierede aktiviteter. Hav også opmærksomhed på de pædagogiske hverdagsaktiviteter og legen.

Den sociale udvikling er et væsentlig og et fundament for at barnet kan indgå sammen med andre mennesker og at barnet kan anvende dine kompetencer. At arbejde med den sociale udvikling er den vigtigste proces i et læringsmiljø og skal være med i alle i aktiviteter der foregår, både de voksenstyrede, rutiner og leg. Derfor skal de voksne være klar på at interagere og/eller støtte, selv i børns egne lege hvis der er risiko for at der ikke er balance i den sociale sammenhæng mellem børnene.

For at alle børn trives i vores forskellige børnefællesskaber, heriblandt stuens fællesskab, bruger vi den anerkendende samt den narrative tilgang.

Det betyder at vi sætter ord på det der foregår, og finder en forståelse sammen med de implicerede, f.eks. gennem spørgsmål. Vi kan påvirke en fortælling f.eks., om et barn ved at tilføjer positive fortællinger.

Hvordan kan vi arbejde med social udvikling:

Når vi om morgenen snakker om hvem der er kommet og er dem der ikke er kommet syge/ holder fri, lærer vi børnene at de er en del af en større gruppe. Vi gør dem også opmærksom på at man betyder noget selvom man ikke er der.

Børnene viser empati når de hjælper hinanden med at tage tøj af og på eller fortælle de voksne at et barn har brug for trøst.

Børnene øver sig i demokratiske processer når de skiftes til at vælge sange ved samlingen. De øver sig også når de skal vente på at det bliver deres tur til at sige noget ved samling eller måltider.

Børn invitere hinanden ind i leg – invitere andre ind i fællesskabet.

Når vi arbejder i små grupper, giver vi det enkelte barn større mulighed for at blive set og for at øve sin egen indflydelse i en gruppe. Øvebanen bliver lille og tryk og barnet kan udfolde sig og mærke hvordan dets egen ageren får indflydelse på de andre børn.

Når vi organiserer grupper på andre måder, får barnet øvet sig i at kunne være sammen med andre i forskellige sammenhænge.

I det daglige har vi samlingen, alle børn har mulighed/ ret til at komme til orde. De øver sig i at lytte og tale i gruppen.

Børnene udvikler deres sociale kompetencer i samspil med hinanden og de voksne. I organiseret og leg lærer de at forhandle, invitere fordele roller i legen.

Praktiske opgaver: borddækning. Et yngre + ældre barn er fælles om opgaven. Det større barn viser og guider det mindre barn .I garderoben hjælper de ældste børn de yngre med overtøj og sko.

"Fri for mobberi": vi forsøger at forebygge at børn bliver udelukket fra fællesskabet. Vi taler om hvordan det føles at blive afvist, og hvad det betyder at være en god ven. Vi øver barnet at udtrykke accept og tolerance over for andre.

I forbindelse med konfliktløsning, anvender vi højtlesning / dialogisk læsning, hvor vi taler med børnene om forskellighed. F.eks. forskellen på at være yngst eller en af de ælste på stuen, og at man kan have forskellige meninger.

At være "body-ven": det kan styrke samarbejdet i børnefællesskabet og lærer børnene at trøste og hjælpe hinanden.

At arbejde med "Dramaforløb" hvor børnene lærte at udtrykke egne følelser og anerkende de andre børns følelser.

Eksempel på en rutine situation

Til denne situation udvikles børnenes evne til at kunne dele det forskellige frugt på fadet. Børnene har på demokratisk vis bestemt, hvorvidt de frit kan tage fra frugtfadet eller hvorvidt de skulle have lige meget hver. Børnene valgte, at man må tage frit fra fadet. Det har vi hjulpet børnene med at forstå, at det kræver deres deltagelse. Børnene hjælper hinanden med at regne ud fx hvor mange stykker melon man ca. med rimelighed kan tage. For nogle må de øve sig i forståelse for at det mest lækre frugt ikke altid kan blive ligeligt fordelt. For andre betyder det, at de må øve sig på ikke at tage for meget af den mest populære frugt. Frugten må ikke spises før alle har smurt deres brød- det øver dem i at vente på tur. Endvidere gør det børnene opmærksomme på, at de skal hjælpe hinanden med at få brød og frugt.

I legen udvikler barnet sine evner til at fungere i samspil med de andre børn. De voksne må hjælpe børnene med, også gennem deres egne leg, at vise sig som en god ven være fleksibel i de forhandlinger der sker i legen. Og de voksne må hjælpe det enkelte barn i de sociale spilleregler omkring hvordan man kan komme ind i en leg med andre børn, hvordan man kan lege fysiske lege hvor man kæmper med hinanden og stadig gør det som en god ven.

Når vi arbejder med kunst, for børnene lært at anerkende sig selv og forskelligheden. At børn samarbejder om at male et billede er en metode der giver børnene øvelse i at: kun gennem et succes fuld samarbejde kan i lykkes.

Arbejdet med Social udvikling fremadrettet

Hvert år undersøger vi, via en matrix – metode om:

- Barnet trives og indgår i sociale fællesskaber.
- De udvikler deres evne til at tage aktivt kontakt til andre børn.
- Barnet inviterer andre ind i fællesskabet.
- Om barnet har defineret venskaber (fra begge sider)

Hvert år laves vi en kompetencevurdering med en efterfølgende dialog med barnets forældre. Her kigger vi på barnets sociale udvikling og laver en fælles plan for barnets videre udvikling.

KULTUR, ÆSTETIK OG FÆLLESSKAB

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden. Det pædagogiske personale skal derfor skabe et læringsmiljø, der formidler glæde ved æstetiske oplevelser og skabende praksis.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Refleksion over sammenhæng til Artibus's læringsmiljø.

I Artibus har vi altid nogle børn der kommer fra andre lande og børn der ser forskellig ud. De voksnes måde at organisere hverdagen og italesætte ligeværdigheden, afspejles i børnene. Vi skal bruge vores barnesyn så vi behandler børnene i et ligeværdigt perspektiv og hjælper der hvor barnet har brug for støtte. Vi skal være bevidst om at arbejde i det narrative, så vi tilfører alle børn den portion gode fortællinger der giver balance i børnegruppen.

Når vi arbejder med kunst, lærer vi også børnene (de største) om de forskellige kunstnere, hvor de kommer fra og hvordan de levede deres liv. Det skaber en anerkendelse for mennesker med forskellig baggrund, og det bliver i en sammenhæng med børnenes glæde ved de flotte billeder.

Børn lærer gennem legende læring. At lege sammen med børnene er en metode til at børnene lærer noget om andre normer og kulturer.

F.eks. at lave et forløb over nogen tid om forskellige lande og kulturer, nogle der ligner vores eget som fx England og f.eks. et land der kan være mere forskelligt, som fx Afrika. Giv børnene oplevelser med landene, dette for at stimulere deres engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed.

Hvad spiser man der? Køkkenet kunne måske lave en af deres nationalretter fx fish and chips til frokost. Til frugt kunne vi dække fint op og holde teaparty måske med forældrebagte sunde scones og agurkesandwiches. Medbring egen fine tekop og tallerken.

For at give børnene erfaringer med forskellige materialer, redskaber og medier kunne man fx prøve noget af følgende;

Børnene kunne lave forskellige æstetiske udtryk- måske en fælles flagguirlande fra de forskellige lande.

Man kunne lave forskellige kunstneriske udtryk fra de forskellige lande-så børnene også der oplever den fantastiske forskellighed. Måske malerier af Big Ben og afrikanske dyr?

Hvilke normer/traditioner/skikke har man i landene, hvordan er det i forhold til vores?

Hvordan hilser man på hinanden? Lade børnene afprøve de forskellige måder at hilse på sammen.

Fx hvilken dans, hvordan mon bevægelserne til musikken er?- lytte til musikken, hvilke musikinstrumenter bruger man? Se dansen og måske selv prøve bevægelserne? Børne lege og sanglege fra landene som fx fra England Blinde mands bluff (fangeleg med bind for øjnene), Ved at arbejde med andre måder at leve på , opdager vi at; Trods forskelligheder har vi meget, som binder os sammen, dette gøres ved at involvere os i hinandens "baggage". Til samlingen kan en medarbejder berette om sin barndom i Uganda, madvaner og kulturelle traditionen. Vi smager ligeledes mad, lavet af ham, fra hans hjemland.

Andre metoder vi arbejder i: Udflugter til museer, biblioteket, teater og andre kulturelle oplevelser. Børnene deltager i husets og årets traditioner – fastelavn, påske, fødselsdag, sommerfest, jul mm. Fælles "Fredagsmorgensang" er en af vores egne hverdags traditioner, som er en forudsigelig aktivitet for børnene og hvor børnene lærer at de er medskabere ved at vælge sange på skift.

I Artibus arbejder vi med kreative og kunstneriske processer. Børnene bliver bekendte med forskellige teknikker, forskellige materialer og de lærer at udtrykke sig gennem farver og i former.

Når vi arbejder med billedkunst, arbejder vi en del i halvstyrede processer, hvor de voksne sætter rammerne og børnene tilfører kreationen deres egne kreative ideer. På den måde får børnene oplevet succesfulde kreationer og kan se deres eget udtryk.

Hvert år sætter de voksne børnenes kunst op i en udstilling og der holdes "Fernisering".

I Artibus har vi også skabt vores egen kultur. Måder hvorpå vi siger goddag om morgenen. Måder vi omgås hinanden på. Måder vi samarbejder med forældrene på. Måder hvor børnene er medskabere af rummenes indretning og børnenes eget aftryk. Som man kan se gennem opslag, tegninger eller foto af børnene. En tydelig kultur skaber tryghed for børnene. En kultur der også laver plads til børns egne eksperimenter.

[Arbejdet med Kultur, æstetik og fællesskab fremadrettet](#)

Nedenfor skal I reflektere over, hvilken udvikling I ønsker at skabe rammerne for fremadrette, og hvilke tegn/pejlemærker, der kan indikere, at I er på rette vej.

Hvilke tegn/pejlemærker ønsker vi at se?

(SKRIV HER)

KOMMUNIKATION OG SPROG

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Kommunikation og sprog

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Refleksion over sammenhæng til Artibus læringsmiljø

Nedenfor skal I beskrive, hvordan jeres pædagogiske læringsmiljø understøtter børnenes tilegnelse af sprogforståelse, ordforråd, udtale og sætningsdannelse i sammenhænge, der er meningsfulde for børn via både børneinitierede og vokseninitierede aktiviteter. Hav også opmærksomhed på de pædagogiske hverdagsaktiviteter og legen.

Vi må være bevidste om at de voksne er barnets vigtigste rollemodeller. I et læringsmiljø hele dagen, er barnet i lærerprocesser, også i dets sproglige og kommunikative udvikling. De voksne viser vejen til en kommunikativ og sproglig forståelse ved at være tydelige i deres kropssprog, fagter og stemmeføring og ved at være bevidst om at gå i dialog med barnet. Give sig tid til at lytte og ikke tale hen over hovedet på barnet. I den legende læring med fokus på sproget, giver vi barnet mulighed for at udvide deres ordforråd, lege med ordenes betydning. Når barnet bliver større skal de voksne vise barnet sammenhæng mellem sproget og de skrevne ord som kommunikations form.

I vuggestuen bruger vi babytegn, for at understøtte de mindstes sprog – det er sjovt at se hvor hurtigt de lærer at vise tegnene når først de erfarer at de bliver forstået – tegnene står ikke alene. Vi synger fagtesange, rim og remser. Dialogisk læsning, samt via leg og sange forskellige udtryk som hviske råbe (bjørnen sover og der var en mand) stor lille undulat og peter edderkop.

Når vi understøtter de mindste børns sprogdannelse er det vigtigt at have øjenkontakt og besvare barnets pludren, og også tale med barnet og vise kontakt ved øjenkontakt, kropssprog og stemmeføring. Vuggestuebørnene bliver vurderet på deres tidlige sprogdannelse gennem "Sprogtrappen" et digitalt system der viser barnets tidlige sprogudvikling.

Der arbejdes med: dialogisk læsning, pegebøger, sange. For at styrke sprog og glæden ved at synge eller nynne med. Men mest af alt sættes der ord på alt hvad der foregår: f. eks. "her er en kop, jeg hælder vand i koppen". Nærvær, øjenkontakt og mange gentagelser er gode metoder til at arbejde med den sproglige udvikling.

Ved de større børns samling synger vi (både på dansk og engelsk), sange, hvor også bevægelse indgår. Alle børn har i samlingen mulighed for at fortælle og øve sine sproglige færdigheder. "Vildkatten"-spillet er et godt spil til at øve barnets sprog og opmærksomhed på ord og billeder. Barnet lærer sig mange ord, herunder også de talrige variationer af begreber som fx møbler, frugter og grøntsager.

Huskespil og billedlotteri, hvor børnene på skift er "opråber".

Vi laver nonverbale lege, hvor vi mimer og agerer, fx et dyr.

Børnene iscenesætter "handlingslege", 4 børn leger "Folk og røvere i Kardemomme by", hvor de leger sig igennem scener fra forestillingen. Vi leger rim, remser og sanglege.

Vi laver diverse sang og bevægelses-aktiviteter med engelsk indhold, både i gruppesammenhæng såvel som på stuen. Børnene ser og hører sangene. Vi taler om nogle af ordenes betydning fra sangene og øver nogle af ordene eller små sætninger (chunks). For at give børnene en opmærksomhed på sprogets forskellighed og lighed til det danske. Vi ved at børnene er interesserede og nysgerrige på sproget, når de fx synger med eller bruger ordene i en anden sammenhæng.

En anden aktivitet med engelsk indhold (farver) børnene er meget begejstrede for er en gemmeleg med ca. 100 små dinoer i forskellige farver. Dinoerne gemmes og dernæst instrueres børnene på engelsk i at finde en bestemt farve dino én ad gangen. Tages den forkerte farve lægges denne tilbage og jagten på rette farve fortsætter indtil alle de forskellige farver dinoer er fundet. Efterfølgende får børnene hver nogle forskellige farver dinoer og skal så til en sang om farver vælge den rigtige farve dino. Inden aktiviteten gennemgås farverne og børnene vælger den rigtige farve dino og siger i plenum farven på engelsk. Når børnene selv siger farven på engelsk enten under aktiviteten eller i anden sammenhæng er målet nået.

Arbejdet med Kommunikation og sprog fremadrettet

Nedenfor skal I reflektere over, hvilken udvikling I ønsker at skabe rammerne for fremadrette, og hvilke tegn/pejlemærker, der kan indikere, at I er på rette vej.

Hvilke tegn/pejlemærker ønsker vi at se?

(SKRIV HER)

KROP, SANSER OG BEVÆGELSE

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Børnene skal inviteres til at få mange forskellige kropslige erfaringer i et læringsmiljø, hvor bevægelsesglæde, kreativitet og leg er nøglebegreber, og hvor det pædagogiske personale motiverer børnene til at bevæge sig ved at vise glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Refleksion over sammenhæng til Artibus læringsmiljø

Børn er fysiske og lærer gennem fysisk udfoldelse. De har behov for at udforske deres omverden og det er de voksnes ansvar at give børnene mulighed for at udvikle deres fysik gennem både relevante motorik-forløb, men også ved at der er legeredskaber der udfordre barnet på forskellig vis.

Vi understøtter barnets fysiske udvikling, når vi opfordrer dem til selv at tage tøj på, kravle op på de høje stole, selv gå (frem for at bæres) og i det hele tages, give barnet mulighed for at mestre de fysiske udfordringer der ligger gennem en dag. Det gælder både i motorik-aktiviteter, men også i at få lov til at tage del i de daglige gøremål før, under og efter måltidet.

Når vi leger på træstammer i skoven og går på forskellige underlag.

Vuggestuebørnene deltager i rytmik hold og laver forløb i motorikrummet. De mindste laver babyrytmik på stuerne.

Børnene bruger deres sanser når vi leger med mudder, hopper i vandpytter. De bruger også sanserne når de rører ved forskellige ting. F.eks. når de små børn undersøger maden med fingrene når vi spiser. Børnene bruger også sanserne når de smager forskelligt mad. Noget mad er hårdt (æbler) og noget er mere flydende som suppe. Der er også forskel på varmt og kold mad

De større børn går på ture i lokalområdets skov, på skolens legeplads og de omkring liggende grønne områder.

I Artibus har vi bl.a. en kælder med forskellige motorikredskaber. En aktivitet der understøtter de pædagogiske mål indenfor dette tema er et motorikforløb i kælderen. Det starter med en massage hvor børnene masserer en anden og selv bliver masseret ud fra en kort fortælling- dette giver børnene oplevelser med varme fra den andens hænder og forskellige former for berøring- dette skærper sansapparaten. Dernæst leges en bevægelsesleg fx "hvad er kl. Hr. Løve", som giver børnene forskellige oplevelser med og træning af grundmotorikken på deres udviklingstrin. Derefter sættes motorikredskaber op, så børnene kan udfordre deres krops formåen. Børnene trænes i modighed, ihærdighed og vedholdenhed. Afslutningsvis mindfulness med kropsscanning og penselmassage- at mærke sin krop i ro og hvile. Dette giver ofte anledning til at mærke kroppens signaler- fx tørst, sult m.m.

En anden metode der arbejdes med er: Dramaforløb, hvor børnene bliver udfordret i et alsidigt bevægelsesmiljø. Det gi

Vi udvikler barnets finmotorik når vi: klipper og klistre, tegner, maler, laver perler. Og når barnet selv klarer deres tøj af og på, knapper og lynlåse.

Ved at indrette legepladsen så det giver børnene forskellige muligheder for leg og bevægelse, stimulere vi børnenes bevægelsesglæde. Det er vigtigt at de voksne sætter bevægelseslege i gang, både for det enkelte barn men også for børnegruppen, så fællesskabet styrkes gennem glæden ved fælles bevægelseslege.

Ved at benytte de nærliggende områder som skolens græsareal, idrætshallen og Øregårdsparkens græsarealer, tilfører vi nye og anderledes muligheder for børnene, og da dette gøres på samlede ture styrker man tillige barnets glæde ved motion og sports aktiviteter.

Børn der oplever glæden ved bevægelse og ved fysiske aktiviteter i fællesskab med andre, vil have den tilgang til bevægelse med sig i mange år fremover.

Arbejdet med Krop, sanser og bevægelse fremadrettet

Nedenfor skal I reflektere over, hvilken udvikling I ønsker at skabe rammerne for fremadrette, og hvilke tegn/pejlemærker, der kan indikere, at I er på rette vej.

Hvilke tegn/pejlemærker ønsker vi at se?

(SKRIV HER)

NATUR, UDELIV OG SCIENCE

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også et grundlag for at arbejde med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur. Det pædagogiske personale skal opmuntre børnene til at foretage egne undersøgelser samt støtte og guide dem i at turde øve sig igen og igen for derved at opbygge en grundlæggende tillid.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Natur, udeliv og science.

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at

genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Refleksion over sammenhæng til Artibus` læringsmiljø

Nedenfor skal I beskrive, hvordan jeres pædagogiske læringsmiljø understøtter børnenes muligheder for at få erfaringer med natur og science, som stimulerer deres nysgerrighed og lyst til at udforske via både børneinitierede og vokseninitierede aktiviteter. Hav også opmærksomhed på de pædagogiske hverdagsaktiviteter og legen.

Vi mennesker er en del af naturen. Vi har en fælles holdning til at vi alle skal passe på vores natur, så vi kan nyde naturoplevelser. Vi vil lærer børnene på sigt, at de skal passe på naturen og værne om den. Arbejdet med barnets tilgang til naturen er en arena der er velegnet til at man anvender den pædagogiske metode hvor den voksne, "går bag ved børnene". Tager børnene med ud i naturen, men lader børnene styre turen ved deres nysgerrighed og undren over de ting de finder. Herefter kan vi "Gå ved siden af barnet" ved at undre os sammen.

Hvordan vi arbejder med natur og science:

Vi undersøger naturen når vi leder efter insekter i skovbunden eller under barken på træstammerne i skoven/ legepladsen.

Vandlege hvad flyder og hvad synker vand og jord – konstruktionslege togbane magnettårn klodser. Leger med former og farver. De store klodskasser: hvad kan man konstruere med dem. Hvordan kan man bygge med byggebrædderne på legepladsen. Hvordan laver man vindue i det hus vi bygger. Hvordan optræder klodser vi stabler. Lave farvede isklumper (med frugtfarve) som børnene kan tegne med på legepladsen.

Om foråret er en lærerig aktivitet, "krible krable i vandhullet". Her oplever og lærer børnene om det rige dyreliv. Børnene skiftes til at bruge et fiskenet til at indsamle dyrene i et medbragt akvarie/bakke. Børnene får viden om de dyr de fanger og ligeledes, hvordan vi skal omgås dem. Børnene opfordres til at gentage/huske dyrenes navne og evt. særlige egenskaber eller anden viden om dem. Det er en oplagt mulighed for de voksne til at gribe børnenes nysgerrighed og undren på det de oplever i naturen, fx om frøens livscyklus.

Vi har I pads til rådighed for børnene (i begrænsede definerede tidsrum), hvor børnene spiller læringsstil med farver og former, autodidaktiske spil, huske og vendespil og ligeledes spil, hvor de selv er med til at lave handlingen/forløbet...frisør og bagespil.

Vi tager på ture, hvor børnene oplever og erfarer noget om det område vi er i. Vi kigger på fugle, insekter, dyr generelt samt træer. Og vi går hjem til børnehaven og finder viden på internettet. Vi deltager i "Haver til maver". Her er børnene aktivt deltagende i klargøring, såning og høstning af afgrøder. De lærer bl.a om bier og honning, regnormens liv osv.

Vi benytter vores bålhytte til at lære om ild, vand, luft og udemåltider. Vi har kreative projekter om årstider og samler naturmaterialer og bruger dem i kreative processer.

Vi har årskort til Eksperimentarium, og når vi besøger dette, bliver der skruet helt op for børnenes muligheder for at eksperimentere med forskellige materialer og til at lære om forskellige naturfænomener.

Naturfænomener videre.

Vi undre os sammen med børnene over at der bliver mørkt på stuen når der går en sky for solen. Der kan vi fortælle dem hvad det er der skete. Vi går ud og leger i mørket om vinteren. I år var der sne og frostvejr. Vi ser på forskellige strukturer i snefnug og børnene tegner masser af snefnug. Vi går i skygge om sommeren. Vi taler med børnene om hvad der sker med solen og jorden i forhold til hinanden i de forskellige årstider.

Når nysgerrigheden driver børnene, finder vi fælles viden og billeder / små videoer af dyr fra andre dele af verden. Og vi erfarer i livsbetingelser der er for dyr i de forskellige lande.

(SKRIV HER)

Arbejdet med Natur, udeliv og science fremadrettet

Nedenfor skal I reflektere over, hvilken udvikling I ønsker at skabe rammerne for fremadrette, og hvilke tegn/pejlemærker, der kan indikere, at I er på rette vej.

Hvilke tegn/pejlemærker ønsker vi at se?

(SKRIV HER)

ØVRIGE ELEMENTER

DET FYSISKE, PSYKISKE OG ÆSTETISKE BØRNEMILJØ

Begrebet børnemiljø er et samlende begreb for det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet, hvor det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø skal forstås bredt.

Børnemiljøet i dagtilbuddet skal vurderes i et børneperspektiv. Det indebærer, at børnemiljøet skal vurderes med børnenes øjne, ligesom børnenes oplevelser skal inddrages i vurderingen af børnemiljøet afhængigt af børnenes alder og modenhed.

Der lægges vægt på, at børnene inddrages i forbindelse med forhold, der vedrører dem selv, jf. FN's Børnekonventions artikel 12 om barnets ret til at give udtryk for sin mening og krav på, at denne mening respekteres.

Fysisk børnemiljø.

- Vores arbejde med det fysiske børnemiljø og de overvejelser I den forbindelse.
- Hvordan arbejder vi med at vurdere børnemiljøet i et børneperspektiv.

Det er vigtigt at børn har plads til at lege og materialer at bruge til deres leg. Vi skal indrette rummene i samklang med projektet "Rum til Leg og Læring" hvor de aktuelle rum skal indrettes i legezoner. Så der er legezoner nok til alle børn på samme tid, og at der er de materialer som børnene skal bruge, let tilgængelig og overskuelig at rydde op efter endt leg. Der skal være steder hvor børnene kan trække sig tilbage og lege mere stille og uforstyrret. Der skal være steder hvor børnene må lege mere vildt og med lyde. Det skal samtidig afstemmes så børnene ikke stresser hinanden.

I Artibus har vi flere steder hvor en gruppe børn kan lege fysisk vilde lege. Stuerne er relative små i børnehaven. Det giver den udfordring at de mere fysiske lege bør foregå; i fællesrummet, i motorikrummet, på gangen og ude på legepladsen.

I vuggestuen er der mere plads på stuerne, og her kan stuerne indrettes så de både rummer plads til fysiske lege og mere stille zoner.

I vuggestuen vurdere stuens medarbejdere hvorvidt det enkelte barn udfolder sig, er der nok muligheder for at udfordre barnet ? får børnene lov til at lave udfordringer selv ? F.eks. stille stole op, og gå på line ?

I børnehaven arbejdes der med børne interview, omkring børnenes syn på deres muligheder for leg og fordybelse.

En vigtig del af børnenes fysiske miljø er også at der er rent i rummene, at der er ryddet op, at der bliver luftet jævnligt ud og at der er gode lysforhold til både hyggebelysning og til arbejdslys.

Psykisk børnemiljø

Det psykiske børnemiljø kan fx omhandle samspillet mellem børn og voksne, herunder om samspillet er kendetegnet ved gensidig respekt og tolerance, børnenes indbyrdes samspil, herunder om børnene i deres sprog og handlinger indbyrdes respekterer hinanden, om der blandt børn og personale er plads til og accept af menneskers forskellighed, om der finder mobning sted blandt børnene, mv.

- Arbejde med det psykiske børnemiljø og jeres faglige overvejelser i den forbindelse.
- Hvordan arbejder vi med at vurdere børnemiljøet i et børneperspektiv.

Det psykiske børnemiljø har en stor betydning for barnets tryghed og dermed overskud til at udvikle sig. Den måde vi har organiseret os på i Artibus gennem stueopdeling, giver et godt overblik på det enkelte barn og dets trivsel. Det er også vigtigt at vi har et åbent samarbejde med alle forældrene og acceptere deres udsagn om deres oplevelser for deres barn. Kun gennem et åbent samarbejde kan vi sammen skabe den tryghed, som afspejles i det psykiske børnemiljø.

Vi skal være opmærksom på støj og hvordan det kan påvirke et barn. Tydelige rammer, en forudsigelig hverdag og voksne der taler "sammen med barnet" og i "børnehøjde", både fysisk og i ord valg, skaber gode betingelser for et godt børnemiljø.

Vi anvender "Den anderkende tilgang" i vores kommunikation, både med hinanden og over for børnene. Vi tager et barns udtryk seriøst og søger sparring i det professionelle samarbejde.

Vi arbejder med "Fri for Mobberi" for alle børn. Vi har materialer, der står i mødelokalet, særligt for vuggestuen og for børnehaven.

Vi kan opleve at børn er bekymret eller direkte bange for fx Covid-19. Vi skal være opmærksomme på hvad børn hører fra de voksne. Hvordan får vi talt med børnene om det der bekymrer dem og samtidig passer på at barnet ikke skal påtage sig et ansvar i sådanne store spørgsmål. Børn skal ikke føle et ansvar for om de kan smitte andre. De skal nok bare vaske deres hænder når de bliver bedt om det. Det er de voksnes ansvar at barnet oplever tryghed.

Æstetisk børnemiljø

Vi har på personalemøder sat fokus på "Det æstetiske Børnemiljø" og lavet fælles refleksion over betydningen af at børnene befinder sig i lokaler der fremmer deres lyst og glæde ved at lege, at bevæge sig og at være i fællesskabet.

Vi har talt om det ud fra et børneperspektiv, hvor der er skabt en fælles forståelse af vigtigheden ved at inddrage børnene i hvordan stuen indrettes. Fx hvad kunne I godt tænke jer at kunne lege ?

Vi skal være bevidste om at stuens indretning og udsmykning er med til at skabe tryghed og nysgerrighed for barnet. Indretning i legezoner. Indkøb af legetøj og spil der interesserer og udfordrer børnene.

Det er vigtigt at barnet har en oplevelse af at høre til, et ejerskab. Det kan man gøre ved at børnene får lov til at være med til at udsmykke stuen.

Også udenfor skal børnene kunne finde egnede legezoner og materialer nok, til at det vækker deres interesse og til at de kan blive udfordret. Det gælder både de stationære legeredskaber, men i høj grad også de tilbud for aktiviteter der gives til børnene.

SAMSPIL OG RELATIONER

En af vores grundsten i vores pædagogiske læringsmiljø er opmærksomheden på relations dannelse som en tryghed for barnet, som en drivkraft for at barnet udvikler sig i.

Vi taler om de "proximale processer" (alt det der sker omkring et barn inkl. de påvirkninger der sker fra andre børn og voksne) – **det enten bidrager til barnets udvikling eller bremser det.**

Det betyder for os at vi skal være opmærksomme på hvilke påvirkninger der sker for barnet. Den måde vi kommunikerer på både verbalt og nonverbalt. Den måde barnet bliver mødt på af de andre børn, og også af de andre børns forældre.

Vi vil gerne understøtte at barnet udvikler et godt selvværd, derfor er det vigtigt at vi møder barnet i en anerkendende tilgang. Vi har en metodebeskrivelse af hvordan man arbejder i Den Anerkendende tilgang.

Det er vigtigt at hvert barn bliver mødt af smilende voksne der byder barnet et "Godmorgen"- hver dag.

De voksne er rollemodeller for barnet i enhver handling og et hvert ord. Det byder at vi skal være bevidste om at vi lærer børnene **alt det vi selv gør.** Ikke kun det vi gerne vil have dem til.

Vi skal være bevidste om at alle mennesker befinder sig i en aktuel kontekst, og at det er vigtigt at se rundt om et barn, inden vi sætter krav og forventninger.

EVALUERING

Evaluerende pædagogisk praksis handler om løbende og systematisk at evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse. En systematisk evaluerende pædagogisk praksis styrker kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø og sikrer, at det hele tiden er justeret og tilpasset den aktuelle børnegruppes behov.

Vi er i 2018 startet på at udvikle på en "Systematisk" evaluering.

Dette er defineret ved at det foregår som en fast del af stuens stuemøder, og igennem en fast metode. Vi arbejder efter den beskrevne metode i materialerne fra Den Ny Styrkede lærerplan om systematisk evaluering.

- 1) Vi afgrænser det vi gerne vil evaluere på og deler det med de øvrige medarbejdere i Teamet.** Det kan være problemstillinger omkring et barn, en børnegruppe, en indretning, en (måske tilbagevendende) situation, en daglig praksis. **Problemstillingen bredes ud i spørgsmål/ undren og der aftales hvilke data der skal indsamles til næste møde.**
- 2) Dokumentationen fremlægges, og der foregår en fælles refleksion hvor problemstillingen tilsat dokumentationen, vurderes ud fra Barnets : Trivsel-Læring, Udvikling og Dannelse. Desuden skal problemstillingen vurderes sammen med de aktiviteter og lege-muligheder der gives til barnet/ børnegruppen.**
- 3) Herefter sættes ny retning + man aftaler hvornår man vurderer den "ny retning". Der skal være tidsmæssig adskillelse mellem punkt 1 og 2.**

Alle de pædagoger i Artibus har de fornødne kompetencer til at arbejde med Systematisk Evaluering. Og alle de pædagogiske medarbejdere har den faglige indsigt til at vurdere og håndtere aktuelle problemstillinger på en faglig måde. Vi søger vores viden i forskning før erfaring.

Der foregår rigtig meget evaluering både på de pædagogiske arbejdsmetoder, på børns udvikling og rigtig meget omkring organisering i aktuel hverdag og hele tiden fremadrettet. Det gøres ud fra børnenes trivsel og tryghed og på hvordan vi sammensætter hverdagen så børnene får bedst mulige betingelser for udvikling.

Vi har lavet materiale til at arbejde med evaluering. Men for at vi kan sige at vi er i mål med denne bestemte metode, må vi erkende at det tager tid og kræver en indsats fra alle aktører, når man skal

implementere nye vaner i praksis. Det kræver flere gentagelser og mere tid til prøvehandlinger og fælles sparring, ikke mindst skal der opnås en mening for en bedre udvikling af det pædagogiske arbejde, for at opnå den motivation der skal drive denne ændring i vores evaluerende arbejde.

I det indledende samarbejde der har været mellem leder og de Faglige Fyrtårne, er der megetaget at der skal arbejdes mere med udvikling af en kultur for Systematisk Evaluering, så vi bredt i huset kan forstå og deltage i hinandens evalueringsprocesser.

Vi ser frem til at få vores fysiske personalemøder tilbage. Det er i det miljø vi udvikler os bedst sammen.

Eksempler på konkret evaluering ud fra børnegruppens Trivsel, Læring, Udvikling og Trivsel, der har ført til ændret praksis:

- De mindste børn reagerede på døren ud til legepladsen i de sene eftermiddagstimer. Den gik op og i og børnene var hele tiden optaget af om det var mor eller far der ko. Nu benytter vi en anden dør.
- En konkret problemstilling for et barn i vuggestuen, medførte en anderledes indretning af stuen, så det hjælper barnet til en god start på dagen.
- I foråret omorganisere vi børnehaveafdelingen så der bliver 4 stuer. Det bliver i en anderledes organisering så det samtidig er en langsigtet plan for udslusning af vores store børnehavebørn der skal forberedes til skolestart. Der er flere forskellige udfordringer, der samlet fører til denne ændring. For at sikre børnenes Trivsel i den sammenhæng har vi, har vi været hele vejen rundt om alle børn for at sikre den bedst mulige plan.

I vores organisationsplan indgår der et månedligt pædagogmøde for hver afdeling. Mødet er defineret til at alle deltagere kan fremkomme med pædagogiske problemstillinger som ønskes at bearbejdes gennem en fælles refleksion. Det kan lande på en ny indsigt med tilførsel af ny viden fra kollegaer, eller det kan lande på en beslutning af pædagogisk praksis som skal efterleves af alle stuer på afdelingen, uanset de enkeltes holdning. Dette arbejde sikre at vi har et åbent samarbejde, hvor det pædagogiske læringsmiljø er en fælles sag og et fælles ansvar

INDDRAGELSE OG SAMARBEJDE

Inddragelse af forældrebestyrelsen

I udarbejdelsen af den enkelte temaer i lærerplanen; de pædagogiske grundprincipper, er dette blevet fremlagt på møder i forældrebestyrelsen og der er inviteret til en dialog. Vi har især sat fokus på om forældrene kan genkende vores beskrivelser i den hverdag de oplever i vores fælles samarbejde. Medlemmerne af forældrebestyrelsen har bidraget med deres refleksioner, som så er gået tilbage i medarbejderkredsen og er tilført de refleksioner her.

I det fremadrettet arbejde med den konstante udvikling af lærerplansbeskrivelserne vil vi søge at opnå fælles møder med pædagoger og forældrerepræsentanter, for at søge en fælles forståelse af vores fælles bestræbelser for at udvikle den enkelte barn og børnegruppen.

I vores lokalområde er der opstået en lokalgruppe bestående af lokale medarbejdere og forældre fra området, der vil udvikle området i en definition af et "Landsbyområde " – vi vil gerne påvirke vores forældre fra Artibus om at være aktiv deltagende for at påvirke deres barns fremtid i lokalområdet.

Inddragelse af lokalsamfundet

Lokalsamfundet inddrages som en ressource med henblik på at skabe trygge og pædagogiske læringsmiljøer for børnene.

At være åbne for et samarbejde med andre og åbne for de muligheder der opstår.

Vi har gennem en årrække udviklet vores samarbejde med vores gode naboer på Ungdomsskolen. Vi har lånt lokaler i Genåbningen i corona- krisen. Vi har lavet faste aftale om aktiviteter, hvor de unge udvikler en små eventyr bøger sammen med vores børn. Vi modtager en del unge i skole-praktikker og special udformer disse så de passer på den enkelte unge. Og på det sidste er det børn fra børnehaven og vuggestuen der samler grønt fra vores køkken og fodre hønsene på ungdomsskolen. Vi er åbne for, og laver små events som styrker på de unge og vores børn i et åbent sind og nysgerrighed for nye oplevelser.

Vi har gennem corona-tiden fået et særligt godt samarbejde med bibliotekarer fra Hovedbiblioteket der i deres hjemsendelse har været og lave sprogstimulering for børnene. Nu opsøger vi vores gode venner når vi gå på besøg på biblioteket.

Vi har i en årrække haft faste aftaler om opsætning af børnenes kunst, på Hovedbiblioteket.

Vi har gennem mange år haft et samarbejde med HIK som består i at vores store børnehavebørn og voksne kommer over i den store sportshal og laver idræt under instruktion af en træner fra HIK.

Vi har et årskort til eksperimentariet, og vi besøger kunstmuseer, både de lokale og de lidt længere væk. Vores børn bliver inspireret i at arbejde med kunst og nysgerrige i den samtidshistorie der knytter sig til de enkelte værker.

UDVIKLINGSPLANER

Sammen med Den Ny Styrkede Lærerplan, har Gentofte Kommune igangsat et tiltag med uddannelse af 2 Faglige Fyrtårne som sammen med leder skal stå i spidsen for at udvikle den pædagogiske faglighed i arbejdet med De ny lærerplaner.

Coronatiden har desværre medført at ingen fra Artibus endnu har været på dette Faglige Fyrtårne diplom kursus.

Vi har arbejdet med vores ønskede mål for den faglige udvikling, men den egentlige plan skal udvikles i et samarbejde men alle deltagernes mulighed for at bidrage til en fælles beskrivelse, så den må vente indtil alle er klar til denne proces.

Vi har igangsat arbejdet med et evaluere systematisk og i fast beskrevne metoder. Dette arbejde skal forankres i det daglige arbejde, både i praksis og i dokumentationsdelen.

I gruppen med faglige Fyrtårne samt leder har vi vurderet at det pædagogiske personale arbejder med en ret god faglighed. Vi er enige om at der er stor fokus på det faglige indhold i de aktiviteter der udformes og i den pædagogiske praksis.

Den udvikling vi gerne vil sigte efter er: at hver enkelt pædagog skal ubesværet kunne **planlægge med lærerplansmøder** ud fra de vurderinger der fremkommer igennem systematisk evaluering. Og efterfølgende ubesværet; dokumentere (for)mål, metoder og tegn på udvikling, og beskrive sammenhængen med de pædagogiske grundprincipper.

Sammen med hele personalegruppen vil vi beskrive de enkelte udviklings trin i vejen dertil. Det er vigtigt for os at det ikke bliver et projekt men at dette arbejde bliver indarbejdet og forankret så det kommer til at virke helt ud i alle medarbejdere.

Vi arbejder i forvejen på at vi henter viden i forskning. Med den indsigt arbejder vi en del med fællesrefleksioner over forskellige pædagogiske temaer.

Fx har vi ,og vil gerne udvikle mere; med praksisfortællinger, som bliver gennemarbejdet gennem SIP- modellen inklusions perspektivet = alle børn har ret til at indgå i forskellige fællesskaber – som også indbefatter at alle børn skal have defineret venskaber, det er de voksnes ansvar at det kan ske.

Indsatsplaner for 2021:

Vi vil gerne udvikle på vores udendørs arealer, med legezoner og med flere aktivitetstilbud udenfor fx mobile værksteder. Indretning af overdækkede områder så børnene kan være mere ude, også i regnvej.

